

**UCHWAŁA NR XXVI/223/2022
RADY POWIATU HAJNOWSKIEGO**

z dnia 12 kwietnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Hajnowskim na lata 2022-2026”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 528) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) uchwała się, co następuje:

1. Rada Powiatu Hajnowskiego przyjmuje „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Hajnowskim na lata 2022-2026” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Hajnowskiego.
3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Eugeniusz Saczko

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE HAJNOWSKIM**

NA LATA 2022-2026

SPIS TREŚCI	strona
Wstęp	1
I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	2
II. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Powiecie Hajnowskim	6
III. Zadania realizowane w Powiecie Hajnowskim na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8
1. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	8
2. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	8
3. Zasoby instytucjonalne Powiatu Hajnowskiego realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz profilaktyki i edukacji	10
IV. Cele Programu i sposób jego realizacji	12
1. Cel główny i cele szczegółowe	12
2. Harmonogram realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie ochrony ofiar przemocy	12
V. Finansowanie Programu	15
VI. Realizatorzy Programu	15
VII. Monitoring i wdrażanie Programu	15

WSTĘP

Realizując obowiązek wynikający z art.6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz.1249) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce opracowało Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026, zwany dalej Programem.

Niniejszy dokument opracowany został na lata 2022 – 2026 i obowiązywać będzie do momentu opracowania kolejnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w powiecie hajnowskim, ponadto wpisuje się on w cele ogólne i szczegółowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Hajnowskiego na lata 2016-2022.

Podstawę prawną Programu stanowią:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r. poz. 2268 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Hajnowskiego na lata 2016–2022
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (Monitor Polski z 2021 r. poz. 1204),

Dodatkowo Program realizowany będzie w oparciu o zapisy następujących ustaw i rozporządzeń:

- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1359);

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 407),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 528),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. z 2021 r., poz. 1882 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r., poz. 2345 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 534 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r., poz. 1057 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011 r. nr 209, poz. 1245);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 r. w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz.U.z 2010r. Nr 201 poz.1334; z 2019 r. poz. 2080);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjnoedukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. nr 50 poz. 259).

Adresatami Programu są:

- Osoby doznające przemocy,
- Osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- Przedstawiciele służb zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
- Mieszkańcy powiatu hajnowskiego.

Program składa się z VII części.

Program będzie realizowany we współpracy ze wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w działania na rzecz rodzin.

I. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc jest zjawiskiem wszechobecnym. Występuje w domu, szkole, pracy. Choć przez ofiary najczęściej jest skrzętnie ukrywana z obawy na reakcję otoczenia lub wzmożony atak sprawcy, liczne badania pokazują, że jest zjawiskiem nasilającym się. Najczęściej kojarzona jest ze środowiskiem rodzinnym, gdzie ofiarami są kobiety, dzieci i osoby starsze.

Przemoc kojarzy się nam z biciem, siniakami czy ranami – tym, co jest widocznym, fizycznym śladem krzywdzenia. Jest również przemoc, która nie zostawia zewnętrznych śladów – przemoc psychiczna, ekonomiczna.

Przemoc w rodzinie, zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody w ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – członkiem rodziny są najbliższe osoby, a w rozumieniu Kodeksu Karnego art. 115 § 11 małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu, oraz inne osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące.

Przemoc w rodzinie charakteryzują następujące specyficzne cechy, występujące łącznie:

Intencjonalność – która cechuje przemoc jako zamierzone działanie ukierunkowane na osobę pokrzywdzoną, mające na celu kontrolowanie jej i podporządkowanie, i zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu pożądanego dla sprawcy.

Nierównowaga sił – rozumiana jest jako wykorzystywanie przewagi siły, uniemożliwiającej samoobronę. Przewaga sił może polegać na przewadze siły fizycznej (np. przemocy fizycznej), emocjonalnej (np. przemocy psychicznej), finansowej (np. przemocy ekonomicznej), zależności (w sytuacji zaniedbania dzieci, osób niepełnosprawnych lub starszych).

Wynika z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym.

Narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, ogranicza podstawowe potrzeby niezbędne do prawidłowego funkcjonowania osoby krzywdzonej (fizjologiczne, bezpieczeństwa) oraz narusza podstawowe prawa osoby krzywdzonej (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.)

Powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie osoby krzywdzonej na poważne szkody fizyczne, emocjonalne, doświadczanie bólu i cierpienia, które swoje konsekwencje mają po ustaniu przemocy.

Definicja przemocy zawarta w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ma charakter ogólny i dotyczy szerokiego spektrum działań przemocowych. W praktyce dzielimy ją na: przemoc fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną i zaniedbanie.

Przemoc fizyczna to popychanie, odpychanie, obezwładnianie, policzkowanie, kopanie, szarpanie, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy.

Przemoc psychiczna to wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, degradacja werbalna/wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb.

Przemoc ekonomiczna to odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny.

Przemoc seksualna to wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczoł i praktyk seksualnych, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety.

Zaniedbanie - nazywane jest ukrytą formą przemocy, to niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Jest to często spotykana forma przemocy wobec dzieci, ludzi starszych oraz wobec osób niepełnosprawnych.

Osobami doznającymi przemocy w rodzinie najczęściej są kobiety i dzieci, ale również osoby niepełnosprawne i osoby starsze.

Szczególnie ważnym problemem społecznym jest zjawisko stosowania przemocy wobec dzieci.

Doświadczenie przemocy ma wiele negatywnych konsekwencji dla dziecka, zaburza jego rozwój umysłowy, emocjonalny i społeczny, a skutki doświadczanej traumy mogą trwać latami. Dlatego tak ważne jest zapobieganie przemocy wobec dzieci i wczesna identyfikacja zagrożeń ich bezpieczeństwa. Niezbędna do tego jest wiedza na temat zjawiska przemocy i jego mechanizmów. Szczególnie ważne są kompetencje profesjonalistów pracujących z dziećmi w placówkach oświatowych, opiekuńczych lub leczniczych. Ich wrażliwość, wiedza i umiejętność podejmowania interwencji są kluczowe w ochronie dzieci przed przemocą.

Wyróżnia się 4 rodzaje przemocy wobec dziecka: przemoc fizyczną, psychiczną, wykorzystywanie seksualne i zaniedbywanie.

Badania wskazują, że zazwyczaj dzieci krzywdzone przez rodziców, dotknięte są więcej niż jednym rodzajem przemocy.

Różne rodzaje krzywdzenia mogą pozostawiać widoczne ślady, które dają pewność lub budzą podejrzenie, że dziecko jest ofiarą przemocy. Obserwowalne symptomy krzywdzenia – szczególnie przemocy psychicznej i wykorzystywania seksualnego – występują jednak bardzo rzadko. Dlatego bardzo ważna jest wiedza na temat psychosomatycznych objawów oraz symptomatycznych zachowań dziecka, które są konsekwencją doświadczania przemocy.

- Przemoc fizyczna – siniaki, zadrapania, opuchlizna,
- Przemoc seksualna - wykorzystywanie seksualne, dotykanie intymnych części ciała, oglądanie z dzieckiem filmów pornograficznych / wykorzystywanie dziecka do uzyskania przyjemności seksualnej,
- Przemoc psychiczna/emocjonalna - jest trudna do zdiagnozowania, ponieważ nie pozostawia widocznych śladów. Przemoc psychiczna to wyzywanie, krzyczenie, poniżanie, nadmierne wymagania wobec dziecka, odrzucanie, izolowanie,
- Zaniedbanie wobec dziecka to pozostawienie dziecka bez opieki, rodzice nie interesują się gdzie dziecko jest, czy ma co jeść, czy chodzi do szkoły, nie zapewniają opieki lekarskiej, nie dostarczają ciepła, uwagi, wsparcia, normalnych życiowych doświadczeń.

Podejmowanie interwencji w rodzinie w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli: jednostek pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia.

Wszczęcie procedury "Niebieskie Karty" następuje przez wypełnienie formularza "Niebieska Karta" w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą.

Policja w Polsce co roku odnotowuje wzrost liczby ofiar przemocy domowej. Dane statystyczne Komendy Głównej Policji corocznie odnotowują bardzo dużą liczbę osób doznających przemocy domowej.

- 2019 r. Policja wypełniła 74 313 (w 2018 – 73 153) formularzy „Niebieska Karta-A”. Stanowi to o wzroście liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” o 1,59% w odniesieniu do 2018 r. Natomiast w odniesieniu do 2017 r. nastąpił spadek o 1,78% (wypełnionych wówczas zostało 75 662 formularzy). W 2019 r. największą liczbę formularzy „Niebieska Karta-A” w przeliczeniu na 100 tys., mieszkańców wypełniono na terenie podległym KWP w Białymstoku (345). W opisywanym 2019 r. Komenda Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Hajnówce wypełnili 206 formularzy „Niebieska Karta-A”.
- 2020 r. nastąpił spadek liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” w odniesieniu zarówno do 2019 r., jak i 2018 r. W 2020 r. Policja wypełniła 72 601 formularzy „Niebieska Karta-A”, co w stosunku do 2019 r. stanowi spadek o 2,30% natomiast w stosunku do 2018 r. spadek ten wynosi 2,25%. W 2020 r. zmniejszyła się liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” w przeliczeniu na 100 tys., mieszkańców na terenie podległym KWP w Białymstoku (305). Jednak nadal zajmowaliśmy wysoką drugą pozycję w rankingu całego kraju. KPP w Hajnówce wypełniła 185 Niebieskich Kart, odnotowaliśmy spadek o 21 Kart.
- W 2021 r. również nastąpił spadek liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” zarówno w odniesieniu do 2020 r., jak i 2019 r. W 2021 Policja wypełniła 64 250 formularzy „Niebieska Karta-A”, co w stosunku do 2020 r. stanowi spadek o 11,50% natomiast w stosunku do 2019 r. spadek ten wynosi 13,54%. Rok 2021 był okresem, w którym nadal utrzymywała się tendencja spadkowa liczby wypełnionych formularzy „Niebieska Karta-A” w przeliczeniu na 100 tys., mieszkańców na terenie podległym KWP w Białymstoku (258). Uplasowało to województwo podlaskie na trzeciej pozycji w kraju. Natomiast dane KPP w Hajnówce pokazują spadek wypełnionych Niebieskich Kart do 165 (o 20 Kart).

Liczba podejrzanych sprawców odnotowana na podstawie procedury „Niebieskie Karty” przez Policję w:

- 2019 r. wyniosła 74 910 (w 2018 – 73 654), w tym 68 148 (90,97%) mężczyzn, 6 448 (8,61%) kobiet i 314 (0,42%) nieletnich (w 2018 odpowiednio – 67 306, 6 045 i 628). Funkcjonariusze KPP w Hajnówce zatrzymali 101 osób (3 kobiety i 98 mężczyzn).
- 2020 r. odnotowano spadek ogólnej liczby osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Liczba ta wyniosła 73 228 osób, co w stosunku do 2019 r. dało spadek o 1 682 osoby (2,25%), a do 2018 r. o 426 osób (0,58%).

Mężczyźni 66 198 (90,40%), kobiety 6 667 (9,12%), nieletni 353 (0,48%). KPP w Hajnówce zatrzymała 90 osób (7 kobiet i 83 mężczyzn). Należy stwierdzić, iż tylko wobec mężczyzn, wobec których istnieje podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie odnotowano spadek.

- 2021 r. również odnotowano spadek ogólnej liczby osób wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Liczba ta wyniosła 64 846 osób, co w stosunku do 2020 r. dało spadek o 8 382 osoby (11,45%), a do 2019 r. o 10 064 osoby (13,43%). Mężczyźni 58 349 (89,98%), kobiety 6 173 (9,52%), nieletni 324 (0,50%). W opisywanym roku funkcjonariusze KPP w Hajnówce wszczęli 26 postępowań.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie jest wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in.: placówek opiekuńczo - wychowawczych, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych.

Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska przemocy i tylko ścisła i spójna współpraca tych instytucji może prowadzić do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze profilaktyki i aspekcie zwalczania przemocy w rodzinie i ochronie ofiar przemocy.

Osoby doznające przemocy domowej potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej, socjalnej, medycznej, a także wsparcia. Istotna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, a co za tym idzie tworzenie zespołów lokalnych.

Czynniki sprzyjające podniesieniu skuteczności pomocy ofiarom przemocy domowej świadczonej przez różne służby to:

- tworzenie zespołów pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji, np. policjanta, pracownika socjalnego, lekarza, pedagoga,
- znajomość miejsc, osób, możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- przekazywanie i zbieranie informacji od poszczególnych osób i instytucji pomagających rodzinom,
- konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji,
- podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów skutecznej interwencji i możliwości pomocy.

Zjawisko przemocy domowej w czasie epidemii Covid-19 zintensyfikowało się w domach, w których już istniała przemoc, ale także rozszerzyło się w rodzinach nieskażonych do tej pory tym problemem. Frustracja związana z izolacją, problemy z pracą, niepewność i strach o przyszłość znacznie wpłynęły na skalę tego zjawiska.

Od 30 listopada 2020 r. obowiązują regulacje prawne (między innymi nowelizacja ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie), które mają pomóc w skuteczniejszej walce z osobami stosującymi przemoc w rodzinie i lepiej chronić osoby doznające tejże przemocy.

Jedną z najważniejszych zmian jest przyznanie funkcjonariuszom Policji uprawnienia do wydawania wobec sprawcy przemocy nakazu opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się do jego bezpośredniego otoczenia. Co najważniejsze, taki nakaz lub zakaz ma natychmiastową skuteczność, a stosować można je również łącznie. Funkcjonariusz ma prawo je wykorzystać zarówno w przypadku skierowania go bezpośrednio na interwencję do osoby stosującej przemoc domową, jak i w sytuacji, gdy pozyska informacje o niepokojących zdarzeniach od osoby doznającej przemocy. Dodany w ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń art. 66b stanowi, że za niezastosowanie się do wydanego zakazu lub nakazu grozi nałożenie grzywny, kara aresztu lub ograniczenia wolności.

Co istotne, nałożony nakaz eksmisji lub zakaz zbliżania się obowiązuje przez 14 dni. Przedłużyć go może sąd, do którego z wnioskiem powinien się zwrócić pokrzywdzony. Postępowanie w tej sprawie przeprowadzane jest w trybie przyspieszonym. Orzeczenie zostanie wydane w ciągu miesiąca od złożenia wniosku.

Wprowadzenie nowych rozwiązań jest bardzo jasnym i wyraźnym komunikatem, że to nie osoba doznająca przemocy, często z małymi dziećmi, ma martwić się o swoje bezpieczeństwo, uciekać z domu, poszukiwać spokoju. To sprawca przemocy ma ponosić wszelkie konsekwencje swoich czynów. W 2021 r. Funkcjonariusze KPP w Hajnówce wydali 56 nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE HAJNOWSKIM

Dotychczas na terenie Powiatu hajnowskiego nie przeprowadzono kompleksowych badań, które dokładnie oszacowałyby skalę i formy stosowanej przemocy w rodzinach mieszkańców powiatu. Mimo, że powstało wiele opracowań na temat zjawiska przemocy domowej w Polsce w dalszym ciągu niewiele jest prac badawczych ukazujących skalę i uwarunkowanie przemocy na obszarach wiejskich. Kontrola społeczna, silne więzi rodzinne i sąsiedzkie mogą wpływać na stygmatyzację ofiar przemocy zgłaszających się po pomoc do instytucji.

Należy również podkreślić, że małe społeczności wywierają na jednostkę presję, aby zachowywała się według obowiązujących w ich społeczności zasad. W związku z tym można zaobserwować, że przemoc domowa w mniejszych miejscowościach i na terenach wiejskich ma prywatny charakter, jest problemem wstydlivym, o którym nie należy rozmawiać, a problemy rodzinne najlepiej rozwiązywać w swoim rodzinnym środowisku i we własnych czterech ścianach.

Aktem prawnym regulującym działania wszystkich podmiotów wobec przemocy w rodzinie jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (DZ. U. Nr 209, poz. 1245), obowiązujące od 18 października 2011 r. Procedura ma na celu połączenie kompetencji wszystkich instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i tworzenie warunków do podejmowania współpracy od momentu interwencji w środowisku rodzinnym. W rozporządzeniu określono krąg podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” oraz obowiązki przedstawicieli poszczególnych podmiotów uczestniczących w procedurze. Podejmując próbę oceny zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Hajnowskim wykorzystano dane dotyczące ilości działań podjętych w procedurze „Niebieska Karta” przez Policję, Ośrodki Pomocy Społecznej, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły i zakłady opieki zdrowotnej oraz wskaźniki udzielonej pomocy przez Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.

Tabela Nr 1. Liczba „Niebieskich Kart” założonych w Powiecie Hajnowskim w roku 2019 z podziałem na gminy.

Lp.	Gmina	Liczba założonych „Niebieskich Kart”					
		Ogółem	Pomoc Społeczna	Policja	GKRPA	Oświata	Ochrona Zdrowia
1.	Miasto Hajnówka	130	2	Dane bez podziału na Gminy	0	0	0
2.	Kleszczele	11	1		0	0	0
3.	Gmina Hajnówka	11	0		0	0	0
4.	Białowieża	6	0		0	0	0
5.	Dubicze Cerk.	5	0		0	0	0
6.	Czeremcha	11	2		0	0	0
7.	Czyże	7	1		0	0	0
8.	Narew	16	0		0	0	0
9.	Narewka	10	1		206	0	0
Razem		205	7		0	0	0

*dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej i KPP w Hajnówce

Tabela Nr 2. Liczba „Niebieskich Kart” założonych w Powiecie Hajnowskim w roku 2020 z podziałem na gminy

Lp.	Gmina	Liczba założonych „Niebieskich Kart”					
		Ogółem	Pomoc Społeczna	Policja	GKRPA	Oświata	Ochrona Zdrowia
1.	Miasto Hajnówka	77	0	Dane bez podziału na Gminy	0	0	0
2.	Kleszczele	6	1		0	0	0
3.	Wiejska Hajnówka	16	0		0	0	0
4.	Białowieża	7	0		0	0	0
5.	Dubicze Cerk.	6	0		0	0	0
6.	Czeremcha	13	5		0	0	0
7.	Czyże	6	0		0	0	0
8.	Narew	11	0		0	0	0
9.	Narewka	10	0		0	0	0
Razem		152	6	185	0	0	0

*dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej

Tabela Nr 3. Liczba „Niebieskich Kart” założonych w Powiecie Hajnowskim w roku 2021 z podziałem na gminy.

Lp.	Gmina	Liczba założonych „Niebieskich Kart”					
		Ogółem	Pomoc Społeczna	Policja	GKRPA	Oświata	Ochrona Zdrowia
1.	Miasto Hajnówka	79	3	Dane bez podziału na Gminy (miasto 90, wieś 75)	0	0	0
2.	Kleszczele	4	0		0	0	0
3.	Wiejska Hajnówka	22	0		0	0	0
4.	Białowieża	2	0		0	0	0
5.	Dubicze Cerkiewne	6	0		0	0	0
6.	Czeremcha	13	5		0	0	0
7.	Czyże	7	1		0	0	0
8.	Narew	14	3		0	0	0
9.	Narewka	13	0		0	0	0
Razem		158	12	165	0	0	0

*dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej

Biorąc pod uwagę liczby zakładanych Niebieskich Kart w poszczególnych gminach należy stwierdzić, że w latach 2019-2021 zmalała liczba prowadzonych postępowań w sprawie przemocy w rodzinie. Przemoc najczęściej występowała w Mieście Hajnówka. Z danych zawartych w powyższych zestawieniach wynika, że to Policja w zdecydowanej większości przypadków była organem, który wszczynał procedurę „Niebieskie Karty”.

Z badań prowadzonych w skali kraju wynika, że liczba zakładanych „Niebieskich Kart” wiąże się z coraz większą świadomością ludzi, choć pewnym jest też, że przemoc w rodzinie jest nadal znaczącym i wciąż narastającym problemem.

Rodziny i osoby doznające przemocy w rodzinie przebywające w powiecie hajnowskim objęte są wsparciem i pomocą Jednostek pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu.

Tabela Nr 4. Liczba osób, którym udzielono pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie w roku 2019 – 2021, w podziale na gminy.

Lp.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie/Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób, którym udzielono pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie, w latach:		
		2019	2020	2021
1	PCPR w Hajnówce	1	1	7

2	Miasto Hajnówka	98	77	79
3	Kleszczele	12	6	4
4	Wiejska Hajnówka	28	24	22
5	Białowieża	16	12	2
6	Dubicze Cerkiewne	15	22	4
7	Czeremcha	10	14	13
8	Czyże	10	16	8
9	Narew	28	7	12
10	Narewka	9	10	0
Razem		227	189	151

*dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej i dane własne PCPR w Hajnówce

Z danych zawartych w powyższym zestawieniu wynika, że w okresie badanym zmniejszyła się liczba osób, którym założona została Niebieska karta. Jednocześnie zmniejszyła się liczba osób doznających przemocy korzystających ze wsparcia Jednostek pomocy społecznej z terenu powiatu hajnowskiego.

III. ZADANIA REALIZOWANE W POWIECIE HAJNOWSKIM NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

3.1. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Powiat Hajnowski podejmuje od wielu lat starania mające na celu minimalizację zjawiska przemocy w rodzinie, głównie poprzez kompleksowe działania ukierunkowane zarówno na ochronę i wsparcie ofiar przemocy, jak i edukowanie osób stosujących przemoc w rodzinie. Kładzie też duży nacisk na profilaktykę zjawiska.

Jest to zadanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce, jak też priorytetowy cel Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Zadania samorządu powiatowego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie określa art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
2. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Natomiast do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. Tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
2. Opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

3.2. Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Pomoc w zakresie interwencji kryzysowej dla mieszkańców wszystkich gmin powiatu hajnowskiego jest świadczona w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce. Mieszkańcy znajdujący się w sytuacji kryzysu, w tym również dotknięci przemocą w rodzinie objęci są tu wsparciem i pomocą specjalistyczną w tym psychologiczną i socjalną.

Powiat Hajnowski dysponuje również mieszkaniami chronionymi zlokalizowanymi w Hajnówce, gdzie schronienie w dwóch odrębnych lokalach mieszkalnych może uzyskać jednocześnie 4 osoby opuszczające placówki, osoby znajdujące się w sytuacji kryzysowej, tym również będące ofiarami przemocy w rodzinie.

Poniższa tabela przedstawia dane w zakresie udzielania mieszkańcom Powiatu Hajnowskiego pomocy w postaci pobytu w mieszkaniu chronionym w latach 2019-2021.

Tabela Nr 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie pobytu w mieszkaniach chronionych w Hajnówce w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba osób przebywających w mieszkaniu chronionym	1	1	4

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce,

Pomoc w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce mogą uzyskać również osoby stosujące przemoc w rodzinie. Zgodnie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie istnieje możliwość uczestnictwa sprawców przemocy w programie korekcyjno-edukacyjnym.

PCPR w Hajnówce realizuje programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zajęcia odbywają się po godzinach pracy lub weekendy w siedzibie Centrum lub lokalu Stowarzyszeń, a także w Areszcie Śledczym w Hajnówce. W latach 2016 – 2021 Program ukończyło 41 osób.

Tabela Nr 6. Liczba osób uczestniczących w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych zorganizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	Razem
Liczba osób uczestniczących w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	4	4	17	25
Liczba osób, które ukończyły program	2	4	14	20

Źródło: Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce,

Informacja o możliwości uzyskania w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce pomocy przez osoby stosujące przemoc w rodzinie oraz o możliwości uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym zamieszczona jest na stronie internetowej Centrum. Informacje o naborze do grupy programu korekcyjno-edukacyjnego umieszczane są na bieżąco w widocznych miejscach w siedzibie Centrum oraz rozsyłane do gminnych zespołów interdyscyplinarnych, ośrodków pomocy społecznej na terenie powiatu hajnowskiego, a także zespołów kuratorskich Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce, w przypadkach powzięcia informacji o występowaniu przemocy w rodzinie (Policja, zespoły interdyscyplinarne, inne instytucje) każdorazowo informowało i informuje zarówno sprawców jak i ofiary przemocy o możliwości uzyskania pomocy, w tym uczestnictwie w programie edukacyjno-korekcyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie i przekazywało ww. ulotkę.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce współpracuje z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą osobom i rodzinom w sytuacji kryzysowej, w tym ofiarom przemocy m.in. poprzez przekazywanie informacji na temat możliwości i podmiotów, które mogą udzielić wsparcia potrzebującym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce rozpowszechniało informacje o możliwości uzyskania wsparcia przez ofiary przemocy w formie ulotki, w której między innymi scharakteryzowano zjawisko przemocy, zamieszczono czytelną informację o możliwościach udzielenia pomocy dla osób dotkniętych przemocą, świadków przemocy oraz sprawców. Ulotkę rozpowszechniano w budynku Starostwa Powiatowego w Hajnówce, w lokalu PCPR w Hajnówce, przekazywano do ośrodków pomocy społecznej oraz wśród osób wymagających pomocy. Ponadto, w pracy z osobami dotkniętymi przemocą – psycholog oraz pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce informują o zagrożeniach, skutkach przemocy w rodzinie oraz udzielają pomocy w przewyżnianiu sytuacji kryzysowych spowodowanych występowaniem tego zjawiska. W roku 2019 i 2021 r. Powiatowe Centrum

Pomocy Rodzinie w Hajnówce zorganizowało konferencję o tematyce przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci i innych osób zależnych.

W 2019 r. Konferencja - Szkolenie skierowana była do Kadr Pomocy Społecznej, Członków Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Hajnowskiego pt.: „poMoc” a nie „przeMoc”. Tematem było przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych – perspektywa prawna i psychologiczna oraz sposoby motywowania osób stosujących przemoc do podjęcia współpracy. Udział w szkoleniu wzięło 30 osób (w tym przedstawiciele OPS, Sądów, Policji, Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pedagogów Szkolnych, Poradni Psychologiczno –Pedagogicznej i pracowników PCPR w Hajnówce). Spotkanie przeprowadzone zostało przez przedstawicieli Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku.

W 2021 r. Konferencja – szkolenie skierowane zostało do przedstawicieli rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej z terenu powiatu hajnowskiego oraz instytucji współpracujących, jednostek Pomocy Społecznej i Zespołów Interdyscyplinarnych (62 osoby). Tematy konferencji : 1. „poMOC a nie przeMOC” 2. „Umiejętność wychowywania dzieci krzywdzonych”. Najważniejszym aspektem konferencji było to, iż każdy z nas powinien reagować na krzywdę drugiej osoby. Nikt nie powinien być obojętny.

Dom Dziecka im. Haliny Kopalińskiej w Białowieży wspólnie z PCPR w Hajnówce wziął udział po raz 7 w Kampanii 19 Dni. Jest to projekt społeczny realizowany na całym świecie w dniach 1-19 listopada. W ramach akcji odbyło się szkolenie online dla uczestników i koordynatorów działań. Został przeprowadzony konkurs plastyczny „Stop przemocy” w którym wzięło udział 15 szkół z naszego powiatu. Przeprowadzono warsztaty z Treningu Umiejętności Społecznych pt. „Ja i moje emocje”. W praktyce ćwiczono umiejętności pod kierunkiem trenera TUS w obszarze emocji złości , gniewu , smutku , agresji. Podczas Kampanii 19 dni oddziaływaniami zostało objętych ok. 1000 osób. poprzez udział w konkursach , reklamę graficzną , udział w szkoleniach i współpracę w zakresie przeciwdziałania przemocy dzieci i młodzieży.

3.3. Zasoby instytucjonalne powiatu hajnowskiego realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz profilaktyki i edukacji:

Ważną rolę w edukacji i przeciwdziałaniu przemocy pełnią instytucje oświatowe.

Powiat Hajnowski jest organem prowadzącym dla placówek oświatowych i poradni psychologiczno-pedagogicznej:

- Zespołu Szkół Zawodowych w Hajnówce,
- I Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej - Curie w Hajnówce
- II Liceum Ogólnokształcące z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego w Hajnówce,
- Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Hajnówce,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Hajnówce.

Szkoły realizują przyjęte zadania edukacyjne i oddziaływania wychowawcze, w zakresie m. in.: edukacji zdrowotnej, przygotowania do życia w rodzinie i społeczeństwie. W szkołach realizowane są dla uczniów programy profilaktyczne, dotyczące zagrożeń alkoholizmem, nikotynizmem i środkami odurzającymi. Ponadto, zagospodarowanie czasu wolnego, coraz bogatsza oferta zajęć pozaszkolnych może przeciwdziałać zagrożeniom narastającej przestępczości, zdarzającym się coraz częściej z udziałem nieletnich. Przy realizacji programów wychowawczych i profilaktycznych szkoły współpracowały z rodzicami, co zwiększa szansę na wykształcenie prawidłowych wzorców zachowań wśród młodzieży.

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna działająca na terenie powiatu prowadzi różnorodne formy pomocy m. in.: bezpośrednią pomoc psychologiczną (terapia psychologiczna, terapia rodzinna, porady specjalistyczne, wsparcie dzieci w środowisku szkolnym i rodzinnym w sytuacjach kryzysowych), socjoterapię, trening zastępowania agresji wraz z treningiem umiejętności społecznych. W ramach swojej pracy poradnie przeprowadzają prelekcje i szkolenia rad pedagogicznych, które mają na celu podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Poradnie wspierają rodziców i wychowawców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, w ramach kontaktów indywidualnych oraz poprzez realizację treningów umiejętności wychowawczych, np. „Szkoła dla rodziców i wychowawców – trening umiejętności wychowawczych”, prowadzenie zajęć terapeutycznych dla rodzin z dziećmi, zajęcia socjoterapeutyczne oraz psychologiczne rozmowy wspierające. Poradnie i szkoły

współpracują również z zespołami interdyscyplinarnymi do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a ich przedstawiciele biorą udział w grupach roboczych powoływanych w indywidualnych przypadkach.

Na poziomie gmin działania związane ze wsparciem rodzin uwikłanych w przemoc wykonują ośrodki pomocy społecznej, które zgodnie z art. 7 pkt 7 ustawy o pomocy społecznej są zobowiązane do udzielania pomocy osobom oraz ich rodzinom w szczególności z powodu przemocy w rodzinie poprzez powołane w tym celu Zespoły Interdyscyplinarne. Celem Zespołów Interdyscyplinarnych do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest przede wszystkim skoordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym, szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie oraz planowanie i realizacja działań pomocowych.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest głównie zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą oraz udzielanie im kompleksowej i profesjonalnej pomocy. Zespół powołuje grupę roboczą, która pełni funkcję wspierającą i realizuje działania pomocowe wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy w rodzinie. Jej nadrzędnym celem jest zatrzymanie przemocy i niwelowanie jej skutków. W skład Zespołów i grup roboczych mogą wchodzić przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, kościoła, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych.

Ośrodki Pomocy Społecznej i Zespoły Interdyscyplinarne funkcjonujące na terenie powiatu hajnowskiego:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce, Zespół Interdyscyplinarny w Hajnówce, 17-200 ul. 11 Listopada 24, tel.: 856822011, fax.: 856822011, mail: mops-hajnowka@home.pl , <https://mops-hajnowka.pl/>

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kleszczelach, Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, 17-250 ul. Maja 4, tel.: 856818069, fax: 85 6818004, mail: mopskleszczele@wp.pl , www.kleszczele.pl

3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białowieży, Zespół Interdyscyplinarny na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 17-230 ul. Sportowa 10, tel.:856812697, 85 6812697511, fax: 856812679, mail: gops_bialowieza@poczta.onet.pl [www. gmina.bialowieza.pl](http://www.gmina.bialowieza.pl)

4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeremsze, Zespół Interdyscyplinarny w Czeremsze, 17-240, ul. Duboisa 14, tel.: 85 6850129, 85 68501 29, mail: gops_czeremcha@zetobi.com.pl , www.gops.czeremcha.pl

5. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czyżach, Zespół interdyscyplinarny, 17-207 Czyże 98, tel. 85686554419, fax: 856818991, mail: gopsczyze@wp.pl, <http://www.ugczyze.pl> <http://www.ugczyze.pl>

6. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Dubicze Cerkiewne, Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Urzędzie Gminy w Dubiczach Cerkiewnych, 17-204 ul. Główna 65, tel.: 856827991, 856827989, fax: 856827980, gops@dubicze-cerkiewne.pl , [www. dubicze-cerkiewne.pl](http://www.dubicze-cerkiewne.pl)

7. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hajnówce, Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Hajnówce 17-200 Hajnówka, ul. Zina 1, tel.: 85 3067830, fax: 85 6824612, mail: gops@gmina-hajnowka.pl , www.gops.ug.hajnowka.wrotapodlasia.pl

8. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narwi, Zespół Interdyscyplinarny, 17-210 ul. Mickiewicza 101, tel. 856816752, 856816742, fax: 858733535, mail: gops@narew.gmina.pl , <http://www.portals.narew.gmina.pl>

9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Narewce, Zespół Interdyscyplinarny przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Narewce, 17-220 ul. Białowieska 1, tel.: 856829889, 856829895, fax: 856829884, mail: gops@ug.narewka.wrotapodlasia.pl , www.ug.narewka.wrotapodlasia.pl

10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Marszałka Józefa Piłsudskiego 10a, 17-200 Hajnówka, tel.: 856825983, 856823642, fax:856823642, mail: pcpr@powiat.hajnowka.pl <http://bip.pcprh.wrotapodlasia.pl/>

W Powiecie Hajnowskim nie funkcjonuje specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, jednakże w województwie podlaskim funkcjonują dwie takie jednostki: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kolneńskim oraz Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Suwałkach. Ośrodki udzielają nieodpłatnie pomocy mieszkańcom województwa podlaskiego, w tym w razie potrzeby osobom zamieszkującym Powiat Hajnowski.

IV. CELE PROGRAMU I SPOSÓB JEGO REALIZACJI

4.1. Cel główny i cele szczegółowe

Celem głównym programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie na terenie powiatu hajnowskiego oraz zapewnienie skutecznej kompleksowej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez utrzymanie i rozwój usług świadczonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Zatrzymanie przemocy w rodzinie, zmiana zachowań oraz zwiększenie świadomości osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez uczestnictwo w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.
4. Wzmocnienie poczucia wartości osób doznających przemocy, umocnienie relacji w rodzinie oraz uporanie się z konsekwencjami przemocy w rodzinie poprzez uczestnictwo w programie terapeutycznym dla ofiar przemocy.
5. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie profesjonalizmu służb zajmujących się rodzinami w sytuacjach kryzysowych, w tym z problemem przemocy.
6. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą poprzez monitorowanie rezultatów podejmowanych działań.

4.2. Harmonogram realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie ochrony ofiar przemocy.

Cel	Zadania do realizacji	Wskaźniki	Realizacja
-----	-----------------------	-----------	------------

<p>1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej poprzez podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>1. Monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu hajnowskiego.</p> <p>2. Edukacja mieszkańców powiatu i służb realizujących zadania w zakresie zwalczania przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne na temat przemocy w rodzinie m. in. poprzez rozpowszechnianie ulotek, plakatów, broszur.</p> <p>3. Opracowanie informatora zawierającego podstawowe dane o prawach osób doznających przemocy oraz o prowadzonych formach edukacji i terapii dla sprawców przemocy domowej oraz pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej i socjalnej dla osób doznających przemocy.</p> <p>4. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi, organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz z kościołami lub związkami wyznaniowymi działającymi na terenie powiatu hajnowskiego w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie w ramach działań prowadzonych przez nich poradni lub do programów nauk przedmałżeńskich.</p> <p>5. Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.</p> <p>6. Opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.</p>	<p>-sporządzanie aktualizacji diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze powiatu hajnowskiego w oparciu o dostępne dane statystyczne</p> <p>– liczba opracowanych ulotek, broszur, plakatów</p> <p>--liczba instytucji i osób, którym udzielono informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>--liczba wydrukowanych i rozpowszechnionych informatorów</p> <p>— liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów informacyjnych</p> <p>– liczba wysłanych informacji</p> <p>– liczba programów profilaktycznych opracowanych w powiecie hajnowskim</p>	<p>raz w roku 2022-2026</p> <p>2022-2026</p> <p>2022-2026</p> <p>2022-2026</p> <p>2022-2026</p> <p>2022-2026</p>
---	--	---	--

<p>2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez utrzymanie i rozwój usług świadczonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p>	<p>1. Świadczenie poradnictwa specjalistycznego dla osób i rodzin w sytuacji kryzysowej, w szczególności pomocy psychologicznej i socjalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej. 3. Podjęcie działań w celu prowadzenia przez powiat mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie.</p>	<p>– liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego – liczba osób skierowanych do ośrodków wsparcia i ośrodków interwencji kryzysowej --liczba mieszkań, liczba miejsc i osób, którym zapewniono miejsca w mieszkaniach chronionych</p>	<p>2022-2026 2022-2026 2022-2026</p>
<p>3. Zatrzymanie przemocy w rodzinie, zmiana zachowań oraz zwiększenie świadomości osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez uczestnictwo w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i programach psychologiczno-terapeutycznych</p>	<p>1. Ewidencjonowanie i uaktualnianie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, a szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne 2. Przesyłanie zaktualizowanego informatora właściwym miejscowo prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantowi miejskiemu policji oraz wchodzącym w obręb powiatu gminom 3. Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie – zgodnie z opracowanym przez samorząd województwa ramowym programem oddziaływań Korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie 4. Opracowanie i realizacja programu psychologiczno- terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie</p>	<p>– liczba aktualizacji dokonanych w danym roku – przekazywanie informatora w ustalonym terminie --liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych -liczba osób, które przystąpiły do uczestnictwa w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych – liczba osób, które ukończyły program -liczba edycji programów dla osób stosujących przemoc w rodzinie -liczba osób uczestniczących w zajęciach - liczba osób, które ukończyły program</p>	<p>2022-2026 2 razy w ciągu roku 2022-2026 2022-2026</p>

4. Wzmocnienie poczucia wartości osób doznających przemocy, umocnienie relacji w rodzinie oraz uporanie się ze skutkami przemocy poprzez udział w programie terapeutyczno-edukacyjnym.	1. Ewidencjonowanie i uaktualnianie instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, a w szczególności realizujących programy terapeutyczno-edukacyjne. 2. Opracowanie i realizacja programu terapeutyczno-edukacyjnego skierowanego do osób dotkniętych przemocą.	– liczba aktualizacji dokonanych w danym roku – liczba edycji programów dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie – liczba osób uczestniczących w zajęciach – liczba osób, które ukończyły program	2022-2026 2022-2026
5. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie profesjonalizmu służb	1. Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej zajmującej się osobami i rodzinami znajdującymi się w kryzysie, w tym w sytuacji przemocy w rodzinie. 2. Współpraca z instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.	– liczba pracowników, którzy wzięli udział w szkoleniach i kursach z zakresu podejmowania interwencji kryzysowej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. -liczba pracowników, którzy wzięli udział w konferencjach, spotkaniach z udziałem przedstawicieli poszczególnych służb działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2022-2026 2022-2026
6. Badanie skuteczności udzielanej pomocy poprzez monitorowanie rezultatów podejmowanych działań	1. Stała współpraca z zespołami interdyscyplinarnymi policją oraz ośrodkami pomocy społecznej funkcjonującymi w powiecie hajnowskim	–liczba osób i rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” – l-liczba zamkniętych procedur „Niebieskiej Karty” – l- liczba nowych przypadków przemocy w rodzinie	2022-2026

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Hajnowskim na lata 2022-2026” będą:

- środki własne pochodzące z budżetu powiatu;
- środki przekazane powiatowi z budżetu państwa (dotacje);
- inne źródła.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Zadania wynikające z założeń Programu realizowane będą przez Starostwo Powiatowe w Hajnówce, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Hajnówce, Szkoły, Służbę Zdrowia, Policję we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej i Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającymi na terenie Powiatu Hajnowskiego.

VII. MONITORING I WDRAŻANIE PROGRAMU

„Powiatowy programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Hajnowskim na lata 2022-2026” obejmuje teren Powiatu Hajnowskiego. Cele i zadania wymienione w programie realizowane powinny być we współdziałaniu podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych.

Warunkiem realizacji celów i zadań zawartych w Programie jest ich finansowanie oraz efektywna współpraca z podmiotami współuczestniczącymi w pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce będzie przedkładał roczne sprawozdanie z realizacji „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Hajnowskim na lata 2022-2026”, które będzie stanowiło integralną część rocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Hajnówce.